

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Régészet

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A régészet története HLM1505						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Petruţ Dávid egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	III.	2.5 Félév	5	2.6. Értékelés módja	Vizsga (E)	2.7 Tantárgy típusa	Szaktantárgy/kötelező (DS)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	4	3.3 szeminárium/labor	0
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	56	3.6 szeminárium/labor	0
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					40
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					0
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja					64
3.8 A félév össz-óraszámja					120
3.9 Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Multimédia vetítési lehetőségek, internet kapcsolat
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	•

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A régészeti kutatások itthoni és külföldi stádiumának megismerése • A különböző munkamódszerekkel való ismerkedés, ezek változása, fejlődése • Alapvető szakkönyvek megismerése
-----------------------------	---

Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az állandó továbbképzés szükségességének felismerése • Az elsajátított ismeretek hasznosítása szakmai téren
-----------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy elsősorban bemutatja a régészet megjelenését és fejlődését. Nyomon követi a fogalom kialakulását, változását, a különböző korokban alkalmazott eljárásokat, ezek módosulását, tehát azt az utat, amit igazi tudománnyá válásáig megtett. Érintjük a nagy régészeti felfedezéseket és bemutatjuk a szakma úttörőit.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A régészet történetének és fejlődésének ismerete segít szakmai hibák elkerülésében és az eddig bevált módszerek alkalmazásában

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés	Előadás	
2. A régészet helye a tudományok sorában (tudománytörténet és tudományelmélet)	Előadás	
3–4. Lassú kezdet: a klasszikus antikvitástól a modern tudományos szellem születéséig (17. század)	Előadás	
5–6. A felvilágosodás és a régészet (a klasszika archaeológia kezdetei a 18. században)	Előadás	
7–8. A tudománnyá válás időszaka: a 19. századi régészet és az evolucionista gondolkodás (az ősrégészet születése)	Előadás	
9. A kultúratörténeti irányzat (a 20. század első fele)	Előadás	
10. Erdély régészettörténete a reneszánsztól a 19. század végéig	Előadás	
11. Az erdélyi régészet a Pósta Béla korszakban (1899–1919) és a két világháború között	Előadás	
12. Az abszolút keltezés forradalma és hatása a régészet fejlődésére (a 20. közepe)	Előadás	
13. Az új régészeti gondolkodás megszületése: a processzuális- és kognitív (posztprocesszuális) irányzatok a 20. század második felében	Előadás	
14. Régészet és ideológia kapcsolata a nemzetépítés kezdetétől napjainkig	Előadás	

Könyvészet

- *** *Magyar régészet az ezredfordulón*, Budapest, 2003
- Alföldy G., Theodor Mommsen és a római felirattal utolsó 150 éve, *AETAS* 19/2, 2004, 193–209.
- Bodor A., Erdély ókori történetének kutatása a XIX. Század közepéig, *Erdélyi Múzeum* LVII / 3–4, 1995, 56–81.
- Bodor A., Erdély ókori történetének kutatása a XIX. század közepétől az első világháború végéig. In: *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára*, Kolozsvár 1995, 78–100.
- Ceram, W. *Ceram: A régészet regénye*. Budapest, 1975
- Erdősi Péter: „A magyarság antik hagyományai”: Észrevételek a nemzeti kultúra és az ókori örökség viszonyáról Kardos Tibor 1942-es esszéje kapcsán. In: Czoch G., Klement J., Sonkoly G. (szerk.): *Az Atelier-iskola: Tanulmányok Granasztói György tiszteletére*, Budapest 2008, 195–204.
- Gáll E., Roska Márton és az erdélyi régészet (tegnap és ma). Kritikai megjegyzések az erdélyi örmény-magyar tudós kora középkori tanulmányaihoz, *Dolgozatok, Új Sorozat* VI–VII. (XVI–XVII), 2011–2012, 27–57.
- Gyenis Gy., Hajdu T., *Emberré válás. Az ember biológiai és kulturális evolúciója*, Budapest 2017.
- Langó P., *Amit elrejt a föld... A 10. századi magyarság anyagi kultúrájának régészeti kutatása a Kárpát-*

medencében, Budapest 2007.

- László A., *Kelkezés a régészetben. A radiokarbon kormeghatározás*, Kolozsvár 2008.
- Liegrfried, O.: *Elsüllyedt városok. Kirándulás a régészet birodalmában*, Budapest, 1966
- Magnusson, Magnus: *Ásóval a Biblia nyomában*, Budapest, 1985
- Mayor, Adrenne: *Az ókor régészei*, Debrecen, 2000
- Molnár Zs., *A kőkortól a bronzkorig. Az ősrégészeti kutatás elméleti alapjai*, Kolozsvár 2014.
- Pallag Z., Posta Béla és a Magyar Keleti Archaeológiai Intézet terve, *A debreceni Déri Múzeum Évkönyve 2002–2003*, 117–132.
- Parrot, André: *Aventura arheologiei*, București, 1981
- Petruț, D., Dialogul imperiilor. Interferențe ideologice în cercetarea Daciei romane în perioada monarhie Austro-Ungare (1867–1918). In: A. Dobos, D. Petruț, S. Berecki, L. Vass, Sz. P. Pánczél, Zs. Molnár-Kovács, P. Forisek (eds.), *Archaeologia Transylvanica. Studia in honorem Stephani Bajusz*, Opitz Archaeologica 8, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș, Budapest 2016, 391–400.
- Renfrew, C., *A civilizáció előtt. A radiokarbon-forradalom és Európa őstörténete*, Budapest 1995.
- Renfrew, Colin–Bahn, Paul: *Régészet. Elmélet, módszer és gyakorlat*, Budapest 2005.
- Trigger, Br., *A History of archaeological thought*, Cambridge 1989.
- Trigger, Br., Alternative archaeologies: nationalist, colonialist, imperialist, *Man*, New Series, 19/3, 1984, 355-370.
- Vincze Z., *A kolozsvári régészeti iskola a Posta Béla-korszakban (1899–1919)*, Kolozsvár 2014.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Régészet tevékenység szakintézményekben, erre szakosodott munkaterületeken,
- Kulturális örökségvédelem, turizmus

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadás anyagának és a könyvészetnek az ismerete	Vizsga Írásbeli vizsga a kurzusanyagból és a kötelező könyvészetből	100%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none">• Minimum az ötös osztályzat elérése• a kötelező jellegű irodalom ismerete			

Kitöltés dátuma

2020.03.25

Előadás felelőse

Petruț Dávid egyetemi adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020.03.31

Intézetigazgató

Nagy Róbert Miklós egyetemi docens